

Inhoud

DEEL 1

Het leven is mooi 9

DEEL 2

Niet zonder mijn zoon 81

DEEL 3

Wat zeg je als alles voorbij is? 175

DEEL 4

De finale 237

Epiloog 255

*Als daar iemand is, kunt u dan deze roep horen?
Als daar iemand is, luister alstublieft naar ons.
O God, kijk toch naar dat bloed.
Wind, stop met waaien.
Onze levens zijn als kaarsen.
Wind, stop alsjeblieft met waaien, waai niet!
Je blaast de kaarsen uit.*

(‘Onze levens zijn als kaarsen’,
lied uit de musical *Yodok Story*)

DEEL 1

Het leven is mooi

1

‘Wat zit je nu te murmelen?’

‘Ik bid. In stilte.’

‘Noem je dat stil?’

Zucht.

‘Denk je trouwens dat God blij is als we kippen stelen?’

‘Komen we vanzelf achter. Zie je al wat?’

‘Nee.’

‘Ga dan aan de kant. Door dat grote hoofd van jou zie ik niets.’

Gyong-Si schoof opzij over het vochtige gras. ‘Met jou valt geen normaal gesprek te voeren.’

‘Sst. Opzij nu.’ Jae tiggerde naar voren. Met zijn linkerhand sleepte hij de zware tang mee. Hij tuurde geconcentreerd de duisternis in en deed zijn best om de contouren van de staatsboerderij voor hen te onderscheiden.

‘En?’ zei Gyong-Si.

‘Wat “en”?’

‘Zie je al wat?’

‘Het is te donker.’

Jae hoorde hoe Gyong-Si zijn hoofd op de grond liet vallen. Hij mompelde iets onverstaanbaars.

‘Wat zeg je?’

Gyong-Si tilde zijn hoofd op. ‘Ik zei: meen je dat nou?’

‘Als je je hoofd uit de modder haalt, zie je het zelf ook. Kom op. We gaan. Het is daar.’

‘Waar precies?’

‘Daar verderop. In het donker. Kom. Opstaan.’

‘Ik zie geen hand voor ogen.’

‘Wees blij. Dan kan de bewaker ook niet zo goed mikken.’

Plotseling kreeg Jae een tik op zijn neus. ‘Au! Waar is dat goed voor?’

‘Sorry. Ik kan ook niet zo goed mikken in het donker.’

‘Heb ik bloed aan mijn neus?’

‘Hoe moet ik dat weten?’

Jae voelde aan zijn neus, maar die leek niet te bloeden. ‘Ik pak je straks wel terug. Opstaan nu. We moeten terug zijn voor de zon opkomt. Die boerderij is daar. Jij loopt voorop. Als je verstrikt raakt in het prikkeldraad zijn we er bijna.’

‘Kinderachtige opmerking. Ben jij echt al 22?’

‘Ja, net als jij.’

Jae greep de arm van zijn neef en duwde hem omhoog. Behoedzaam slopen ze door het struikgewas. Jae luisterde intens. Het enige wat te horen was, waren de geluiden van knappende takjes onder hun voeten en de takken van de struiken die eerst mee en vervolgens terug veerden langs hun natte jassen. Gelukkig was het, zo leek het, opgehouden met regenen. Anderzijds was dat jammer. Regen hield de bewakers binnen, hield Jae zichzelf voor.

Plotseling botste Jae tegen Gyong-Si op en beide jongemannen vielen voorover. ‘Sst!’ fluisterden ze allebei.

‘Waarom stopte je?’ vroeg Jae.

‘Waarom kijk jij niet waar je loopt?’

‘Goed dan. Ga maar aan de kant. Ik loop wel voorop. Ik ken de weg op m’n duimpje.’

‘Je bent hier nog nooit geweest.’

‘Het draait allemaal om vertrouwen, mijn goede vriend. Vertrouwen en geloof.’

‘Geloof waarin? In onze prachtige natie? In de schitterende Democratische Volksrepubliek Korea?’

‘In dit geval in een goede afloop. Kom op.’

Jae stond op, veegde wat modder van zijn broek af en liep verder. Hij voelde of de zaklamp nog in zijn broekzak zat. Het liefst zou hij die nu gebruiken, maar dan kon iedereen hen uit de verte

al aan zien komen. Misschien als ze tussen de gebouwen waren. Het kippenhok was niet ver van het hek, had hij gehoord van een vriend die eerder was wezen ‘buurten’.

Behoedzaam slopen ze dichterbij, tot Jae’s voet een houten paal raakte. Met zijn rechterhand hield hij Gyong-Si tegen zodat ze niet opnieuw botsten. Jae zakte op zijn hurken, legde de tang neer in het gras en betastte voorzichtig de paal. Hij was van hout, ongeveer twee vuisten dik en hier en daar verrot. Uit zijn broekzak haalde hij het kleine lampje, dat hij voor hij het aanklikte deels afdekte met zijn hand. Hij had nu net genoeg licht om het prikkeldraad te zien dat de houten paal verbond met de andere. Er waren drie prikkeldraden, die niet bepaald strak gespannen waren.

‘Knippen?’ vroeg Jae. Hij slikte. Er was nu geen weg terug meer. Óf ze zouden morgen kip eten, óf een handvol maïs krijgen in de gevangenis. Hij schudde zijn hoofd. Hij moest er niet aan denken zes maanden – of langer – achter de tralies te zitten.

‘Niet nodig,’ antwoordde Gyong-Si. ‘Volgens mij kunnen we er wel tussendoor.’

Jae wilde een opmerking maken over het grote hoofd van zijn vriend, maar hield zich in. Ze waren te dichtbij voor grappen en grollen. Die zouden moeten wachten tot ze veilig thuis waren. Hij hield de draden uit elkaar zodat Gyong-Si door het gat kon kruipen. Daarna volgde hij zelf.

De vriend had gezegd dat het kippenhok vanaf deze positie zo’n vier passen naar links en dan zo’n dertig passen naar voren was. Jae hield Gyong-Si’s mouw vast en samen liepen ze het juiste parcours. Jae tastte in het duister, maar voelde niets.

‘Lamp?’ fluisterde Gyong-Si.

‘Uh-uh,’ zei Jae, terwijl hij in zijn zak greep.

De maan boorde een gaatje in het wolkendek en het terrein waarop ze zich bevonden, werd enigszins verlicht. Jae zag 2 meter verderop het kippenhok. *Dank U, Heer*. Hij wenkte Gyong-Si en gebukt liepen ze snel naar het hok. Achter het gaas was het net

zo duister als buiten het kippenverblijf. Jae knipte zijn zaklamp weer even aan en zag vier redelijk gevoede kippen. Hij deed de lamp weer uit.

‘En nu?’ vroeg Gyong-Si.

‘Ik doe het hok open en dan pak jij een kip.’

‘Oké. En dan?’

‘Ik houd de zak open.’

‘Ehm ...’

‘Jij doet de kip erin en dan: wegwezen. Begrepen?’

‘Klinkt niet als een doordacht plan.’

‘Heb je een beter idee?’ Zonder te wachten op antwoord, tastte Jae naar de sloten en klikte ze één voor één open, daarna liet hij het luik zakken. Hij pakte zijn rugzak, deed de tang erin en maakte zich gereed om het diner van morgen te vangen.

Gyong-Si stroopte zijn mouwen op en ging voor het gat staan. Zijn armen verdwenen in het kippenhok. Een afgrijselijk gekakel en geluid van klapperende vleugels steeg plotseling op vanuit de kooi. ‘Au! Au! Au! Rotbeest! Kom hier!’ schreeuwde Gyong-Si.

Geroep in de verte.

‘Schiet op! Schiet op!’ riep Jae naar zijn vriend.

Gyong-Si trok zijn linkerarm terug om met zijn rechterhand verder het hok in te kunnen. ‘Kom op, nou! Kom hier!’ schreeuwde Gyong-Si. Hij had één kip bij haar nek te pakken. Het dier sloeg wild om zich heen en kakelde in blinde paniek. Snel propte Gyong-Si de kip in de tas, terwijl Jae die dichttristte. De voetstappen van de bewakers klonken nu wel heel dichtbij. ‘Rennen!’ riep Gyong-Si.

Jae sprong op en was binnen twee seconden op volle snelheid. De zak in zijn rechterhand bewoog heftig heen en weer. De kip had het nog niet opgegeven. Een knal. Opspattend zand. Ook dat nog. Die mannen hadden geweren met kogels. Meer schoten. Links en rechts sloegen de projectielen in.

Dankzij het maanlicht konden ze beter zien waar ze liepen en

binnen enkele seconden waren ze bij het hek. Gyong-Si wurmde zich razendsnel door het prikkeldraad en tilde het daarna op zodat Jae er ook snel door kon. Jae keek vluchtig naar de maan. *Het licht mag nu weer uit, Vader.*

Ze renden verder, door het struikgewas, de heuvel af. Gyong-Si haalde Jae in. ‘Pas op dat je niet va...’ Jae’s voet bleef achter iets haken. Hij tuimelde naar voren en rolde met hoge snelheid naar beneden. Hij nam Gyong-Si mee in zijn val.

‘Aaahh!’ riep Gyong-Si.

Ze waren beneden. In een modderplas. Een wolk schoof voor de maan.

‘Sst,’ fluisterde Jae.

Gyong-Si mompelde.

Geschreeuw boven aan de heuvel. Knappende takken, struiken die ruw opzij werden geduwd. Jae keek in de richting van het geluid. Hij zag één, nee, twee, drie zaklampen schijnen. De twee vrienden bleven ademloos liggen. De kip was gelukkig ook buiten westen. Ze bewoog in ieder geval niet meer.

Er klonk een onverstaanbaar bevel, gevolgd door: ‘Hier, korporaal.’

Jae’s hartslag schoot omhoog. De soldaat was nauwelijks 2 meter bij hen vandaan. Hij hield zijn adem in, zijn spieren spannen zich om zich af te kunnen zetten als de soldaat nog één stap in zijn richting deed.

‘Ik kom eraan.’

‘Vlug. Ze zijn misschien in westelijke richting gegaan.’

Jae hoorde de soldaten weggaan. Hij ademde uit. Plotseling kreeg hij een elleboog in zijn zij.

‘Sorry, kameraad.’

Jae stond op, pakte Gyong-Si’s elleboog, trok hem overeind en klopte hem ruw af. ‘Ben je ook nat?’

‘Mijn billen.’

‘Wat?’

Gyong-Si gaf Jae een ruwe duw.

‘Mijn billen! Je vroeg of ik nat was! Mijn billen zijn helemaal nat. En mijn broek en shirt zijn smerig.’

‘Laat eens kijken.’ Jae ging achter Gyong-Si staan.

‘Hoe wil je kijken als het pikdonker is?’

‘Ik zie het al.’ Jae klopte Gyong-Si’s rug en achterkant flink af.

‘Stop! Au ... dat doet zeer! Ga weg.’

‘Zo, dat is weer mooi schoon. Je mama merkt er niets van. Ja, het is natuurlijk niet zo gek dat je in die plas belandt. Met zo’n achterwerk kun je die natuurlijk niet missen.’

Gyong-Si zuchtte. ‘Ik heb dezelfde maat broek als jij.’

‘Laten we gaan. We hebben nog een kip te slachten en te plukken.’

‘Leeft ze nog?’

‘Dat merken we vanzelf. Ze houdt zich nu mooi stil.’ Jae pakte Gyong-Si opnieuw bij de elleboog en behoedzaam schuifelden ze door het bos. Verderop lag de beek. Die moesten ze een tijdje volgen, dan de brug over, een stukje de hoofdweg volgen en ze waren weer in hun woonplaats, Chongjin.

Het eerste zonlicht was net doorgebroken toen Jae zijn schoenen uitdeed en de flat van zijn ouders binnenging. Zijn ouders zaten in het halfdonker aan tafel. Het licht dat door het raam zijn weg zocht, viel over het gezicht van zijn vader. Wat leek hij oud vanochtend. Diepe groeven waren in zijn gezicht gesleten en zijn priemende ogen leken minder krachtig dan vroeger. Met zijn ruwe mijnwerkersknuisten hield hij de gerimpelde handen van zijn vrouw vast. Ze draaiden zich beiden naar hem om.

‘Goedemorgen.’

‘Goedemorgen, Jae,’ zei zijn vader.

‘We hebben de hele nacht voor je gebeden,’ zei Jae’s moeder.

‘Waar was je?’ vroeg zijn vader.

‘Naar de boerderij.’

‘Jongen, toch!’ Zijn moeder sloeg die bekende overbezorgde toon aan. ‘Je moet toch straks in de fabriek werken? Wat gebeurt er als je in slaap valt en je krijgt een ongeluk omdat je niet oplet?’

Zijn vader gebaarde naar zijn vrouw dat ze stil moest zijn. ‘Wat heb je gedaan, Jae?’ vroeg hij.

‘Ik heb een kip gehaald.’

‘Gestolen, bedoel je?’

Jae knikte.

‘Het klinkt anders als je het beestje bij z’n naam noemt, niet dan?’

‘Ja, vader.’

Jae deed de rugzak af en nam ook op zijn knieën plaats bij de lage tafel.

‘Denk je dat onze Vader dat goedkeurt?’

Jae zweeg. Hij moest even volhouden tot de preek voorbij was.

‘Hebben wij de hele nacht gebeden zodat jij een kip kon stellen?’

Zijn moeder schudde haar hoofd. ‘Hij bedoelde het toch goed? We hebben allemaal honger. Moeten we de kip dan begraven?’

Zijn vader keek haar streng aan.

‘Zeg nou zelf,’ ging ze verder. ‘Jae is al 22. We moeten die jongen toch wat echt voedsel voorschotelen. Zou God het zo erg vinden als we vanavond kip eten? Die kippen worden toch slechts gefokt voor ...’

‘Hou toch op,’ zei zijn vader streng. ‘Laten we niet denken dat wij het meer verdienen dan een ander. God zorgt voor ons. Dat is voldoende.’

‘En soms kan Hij het kwade gebruiken om het goede voort te brengen, of niet?’ antwoordde zijn moeder.

‘Oké,’ zei zijn vader, terwijl hij overeind kwam. ‘Einde discussie.’